

เอกสารการเรียนรู้

สุภาชิตไทย ที่ใช้บ่อย 100 คำ

www.wordyguru.com

14 สิงหาคม พ.ศ.2564

ตัวอย่าง สุภาษิตไทย ที่ใช้บ่อย

1. **กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้**
ความหมาย ทำอะไรไม่ทันท่วงที
2. **กินปูนร้อนท้อง**
ความหมาย ทำผิดแล้วมักออกตัว แสดงพิรุณ
3. **เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน**
ความหมาย ถึงจะทำงานเล็กใหญ่ หรือค้าขายอะไรก็ตาม ก็พยายามค่อยๆ ทำให้ดีขึ้นแม้เล็กน้อยๆ เมื่อรวมกันและใช้เวลาก็จะทำให้การงานนั้นเห็นผลเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้
4. **ไก่อามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง**
ความหมาย ความสวยงามเกิดขึ้นได้จากการปรุงแต่ง
5. **ไก่อเห็นดินงู เห็นนมไก่**
ความหมาย ต่างฝ่ายต่างรู้ความลับของกันและกัน
6. **ขายผ้า เอาหน้ารอด**
ความหมาย ยอมเสียทุกอย่างเพื่อรักษาชื่อเสียง
7. **ขิงก็รา ข่าก็แรง**
ความหมาย ต่างคนต่างแรง ไม่ยอมกัน เรื่องเล็กก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่ไป เพราะทีลืมานะ
8. **ขี่ช้างจับตั๊กแตน**
ความหมาย ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ ได้ผลไม่คุ้มกับที่ต้องเสียไป
9. **เข้าตามตรอก ออกตามประตู**
ความหมาย ทำอะไรให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี
10. **เข้าเถื่อนอย่าลืมพรว้า ได้หน้าอย่าลืมหลัง**
ความหมาย อย่าประมาทต้องเตรียมให้พร้อม และให้มีสติกำหนดจดจำให้ดี

11. **เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม**
ความหมาย ประพฤติให้ถูกต้องตามกาลเทศะ เมื่อไปอยู่ในพวกเขาแล้ว ก็ต้องประพฤติคล้ายตามเขา
12. **เขียนเสือให้วัวกลัว**
ความหมาย ชูให้กลัว
13. **คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้**
ความหมาย คนดีไปที่ไหนก็มีคนอยากคบหาสมาคมด้วย ไม่ลำบาก
14. **คนเดียวห่วยหาย สองคนเพื่อนตาย สามคนกลับมาได้**
ความหมาย ทำงานเป็นทีมจะให้สถานการณ์ที่ดีกว่า
15. **คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ**
ความหมาย คนที่รักเรานั้นน้อยคล้ายผืนหนัง คนชังมีมาก อย่างกับเสื่อลำแพน
16. **คบคนดีมีศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย**
ความหมาย อัปราชัย ในที่นี้มีความหมายเท่ากับ ปราศัย คือจะพ่ายแพ้ หมายถึงไม่เป็นมงคลแก่ตัว
17. **คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล**
ความหมาย คบใครก็จะเป็นคนอย่างนั้น
18. **คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ**
ความหมาย ก่อนคบค้าสมาคมกับใคร ดูที่ไปที่ไปให้ดีๆ
19. **ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด**
ความหมาย แม้จะมีความรู้สูงแค่ไหนก็ตาม ถ้าความประพฤติไม่ดีแล้วก็เอาตัวไม่รอด เพราะไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย หรือมีความรู้ แต่ไม่ใช้ความรู้ก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร
20. **ความวัวไม่ทันหาย ความควายเข้ามาแทรก**
ความหมาย มีเรื่องราวเดือดร้อนเกิดขึ้น ยังไม่ทันจะแก้ไขหรือจัดการให้สงบดี ก็เกิดมีเรื่องใหม่ซ้อนขึ้นมาอีก กลายเป็น 2 เรื่องขึ้นในคราวเดียว
21. **คับที่อยู่ได้ คับใจอยู่ยาก**
ความหมาย ที่อยู่อาศัย แม้จะคับแคบเพียงใด ถ้ารู้จักทำให้ดี ก็น่าอยู่ แต่ถ้าหากมีความคับอกคับใจแล้ว แม้ที่จะกว้างขวางใหญ่โต ก็มิได้ทำให้สบาย ออกสบายใจเลย มีแต่จะรู้สึกอึดอัดใจแต่ถ่ายเดียว

22. **ฆ่าควายก็ต้องไม่เสียดายพริก**
ความหมาย ถ้าคิดจะทำงานใหญ่ทั้งที ก็ต้องไม่กลัวหมดเปลือง
23. **ฆ่าข้างจะเอางา คนเจรจาจะเอาถ้อยคำ**
ความหมาย ที่เขาฆ่าข้างก็เพราะเขาหวังจะเอางาซึ่งมีราคาแพง เมื่อคนเราเจรจากัน ถ้อยคำหรือคำพูดถือเป็นเรื่องสำคัญมาก ควรจะเป็นคำพูดที่มีความจริงใจ เชื่อถือได้
24. **จับปลาสองมือ**
ความหมาย การที่คน ๆ หนึ่งทำสิ่งใดที่ยากพร้อม ๆ กัน ทำให้ล้มเหลวทั้งสองสิ่งนั้น สำนวนนี้นิยมใช้กับผู้ชายที่เกี่ยวข้องผู้หญิงสองคนในเวลาเดียวกัน ซึ่งผลสุดท้ายแล้วผู้ชายคนนั้นจะมีปัญหาตามมา
25. **จำศีลเอาหน้า ภาวนาโกหก**
ความหมาย แสร้งทำเป็นว่าถือศีลเคร่งครัด ชอบเจริญภาวนาเข้ากรรมฐาน ที่ลวงให้คนอื่นเข้าใจว่าตนเป็นมีศีลมีธรรม เขาจะได้เชื่อถือไว้วางใจ
26. **ขี้เจ็ดที ดีเจ็ดหน**
ความหมาย ชีวิตคนเราเอาแน่นอนอะไรไม่ได้ เดี่ยวรุ่งเรือง เดี่ยวตกอับ ดังนั้นเมื่อถึงคราวตกอับ ก็อย่าเพิ่งท้อถอย หรือหมดอาลัยในชีวิต และเมื่อถึงคราวรุ่งเรือง มีอำนาจวาสนา ก็อย่าลืมหิว อย่าประมาท
27. **ซ้าๆ ได้พร้าวสองเล่มงาม ด่วนได้สามผลามักพลิกแพลง**
ความหมาย จะทำอะไรก็ทำอย่างมีสติ รอบคอบ แม้จะเข้าไปบ้างก็ได้ผลดี แต่ถ้าทำอย่างรีบร้อน ไม่พินิจพิเคราะห์ให้ดีก่อน อาจผิดพลาดเสียหายได้ง่าย
28. **ข้างตายทั้งตัว เอาใบบัวปิด**
ความหมาย ข้างเป็นสัตว์ใหญ่ ใบบัวมีขนาดเล็ก ถ้าเอาใบบัวใบเดียวไปปิดข้าง ย่อมปิดไม่มิด คนที่ทำความชั่วไว้มากมาย ถึงจะปิดอย่างไรๆ ก็ปิดไม่หมด คนย่อมรู้เข้าจนได้
29. **ข้างสาร งูเห่า ข้ำเก่า เมียรัก อย่าได้ไว้วางใจ**
ความหมาย ข้างสารและงูเห่า เป็นสัตว์เดรัจฉานไว้ใจไม่ได้ ข้ำเก่าและเมียรัก เป็นบุคคลที่ใกล้ชิด ย่อมรู้เรื่องราวและความลับของเราหมด บุคคลประเภทนี้ ถ้ากลับกลายเป็นศัตรูแล้วจะเป็นศัตรูที่ร้ายที่สุด ดังนั้นจึงไม่ควรไว้วางใจจนเกินไป

30. **ชาติเสือต้องไฉไล ชาติชายต้องไว้ชื่อ**
ความหมาย ลูกผู้ชายที่ชื่อว่าตนมีความเก่งกล้าสามารถ จะต้องสำแดงวิชา
ความรู้และความสามารถให้ลือชาปรากฏแก่คนทั่วไป ดุจเสือ
(ลายพาดกลอน) ก็ต้องมีลายฉนั้น
31. **ดูช่างให้ดูหน้าหนาว ดูสาวให้ดูหน้าร้อน**
ความหมาย หน้าหนาวช่างจะตม้น ตอนนี้แหละเราจะเห็นลักษณะท่าทาง
ของช่างว่ามีความห้าวหาญดุจดั่งอย่างไร หน้าร้อนอากาศอ้าว ผู้หญิงก็ใช้
ผ้าน้อยชิ้น หรือผ้าบางๆ ทำให้มองเห็นรูปร่างทรวดทรงและผิวพรรณของ
ผู้หญิงว่าสวยงามแค่ไหนเพียงใด
32. **ดูวัวให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ ถ้าจะดูให้แน่ต้องดูถึงย่าถึงยาย**
ความหมาย วัวที่มีลักษณะดีนั้นให้ดูที่หาง ถ้าปลายหางเป็นพู่เหมือนใบ
โพธิ์ ก็นับว่าเป็นวัวที่มีลักษณะดีมาก การที่จะเลือกผู้หญิงมาเป็นคู่ครอง ไม่
ใช้ดูเพียงตัวผู้หญิงเท่านั้น ต้องดูไปจนถึงแม่ด้วยว่าเป็นคนดีหรือไม่ เพราะ
ลูกกับแม่ก็มักจะมีลักษณะนิสัยคล้ายคลึงกัน และถ้าจะดูให้แน่จริงๆ ต้อง
สืบประวัติไปจนถึงย่ายายของผู้หญิงนั้นด้วย
33. **ต่อหน้ามะพลับ ลับหลังตะโก**
ความหมาย ต่อหน้าทำอย่างหนึ่ง ลับหลังทำอีกอย่างหนึ่ง แบบหน้าไหว้
หลังหลอก
34. **ดักน้ำใส่กะโหลก ชะโงกดูเงา**
ความหมาย ให้อัจฉริยะเนื้อเนียนตัวไว้บ้าง
35. **ตามใจปากมากหนี่**
ความหมาย เห็นแก่กินยอมสิ้นเปลืองมาก
36. **ถ้าไม่มีไฟ ที่ไหนจะมีควัน**
ความหมาย เมื่อมีผลออกมา มันต้องมีเหตุแน่ๆ
37. **ถีลอดตาข้าง ห่างลอดตาเส้น**
ความหมาย ทำอะไรดูเหมือนจะละเอียดถี่ถ้วนดี แต่ความจริงแล้วไม่
รอบคอบ หรือบางทีก็ดูเหมือนจะใช้สอยอย่างกระเหม็ดกระแหม่ในบาง
เรื่องแต่อีกเรื่องหนึ่งกลับสรวุสรวาย
38. **นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย**
ความหมาย เมื่อนอนในที่สูง ถ้านอนคว่ำ อะไรผ่านไปผ่านมาข้างล่างก็มอง

- เห็นหมด และเมื่อนอนในที่ต่ำ ถ้านอนหงาย อะไรผ่านไปผ่านมาข้างบนก็
มองเห็นหมด ถ้านอนต่ำแล้วนอนคว่ำหน้าจะจดพื้น มองไม่เห็นอะไร
39. นายว่า ชี้ข้าพลอย
ความหมาย ลักษณะของคนเลว ไร้ความรู้ ถ้าเจ้านายว่าอย่างไร ก็มักจะ
พลอยประสมโรงซ้ำเติมด้วย
40. น้ำขึ้นให้รีบตัก
ความหมาย เมื่อเวลามีบุญมีวาสนา อย่างจะทำความดีอะไรก็รับทำๆ เสีย
41. น้ำเชี่ยว อย่าขวางเรือ
ความหมาย เมื่อมีเหตุการณ์รุนแรงอะไรเกิดขึ้น ก็อย่าไปขัดขวาง จะได้รับ
อันตราย เพราะตอนนี้ตนอยู่ในระยะหน้าสิ่งหน้าขวาน คนเรามากไม่มี
เหตุผลจนน้ำเชี่ยว ถ้าเอาเรือไปขวาง เรือก็จะล่ม
42. น้ำท่วมปาก
ความหมาย การรู้อะไรแล้วพูดไม่ได้ พูดไม่ออกไม่สามารถพูดออกมาได้
เพราะมีความจำเป็นบางอย่างหรือเพราะเกรงจะมีภัยมาถึงตนเองแก่ตน
หรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องด้วย รู้แล้วพูดออกมาไม่ได้ รู้สึกอึดอัด เหมือนน้ำท่วม
ปาก
43. น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า
ความหมาย ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยกัน ต้องเห็นอกเห็นใจกัน จึงควรผูก
ไมตรีกันไว้
44. น้ำลด ตอผุด
ความหมาย ความชั่วเมื่อทำไว้ในเวลาที่ตนมีอำนาจนั้น อาจไม่มีใครทราบ
แต่เมื่อหมดบุญ หมดอำนาจ บรรดาความชั่วที่ปิดบังกันไว้นั้น ก็จะปรากฏ
ออกมา
45. น้ำลึกหยั่งได้ น้ำใจหยั่งยาก
ความหมาย น้ำลึกเป็นเรื่องรูปธรรม เราหาวัดถุมาวัดได้ แต่น้ำใจเป็นเรื่อง
นามธรรม ไม่มีเครื่องวัด
46. เนื้อไม้ได้กิน หนังไม้รองนั่ง เอากระดูกมาแขวนคอ
ความหมาย ทั้งๆ ที่ตนไม่มีส่วนได้เป็นผลประโยชน์กับเขาเลย แต่ก็พลอย
เข้าไปพัวพันในเรื่องร้าย ทำให้ต้องพลอยรับบาปรับเคราะห์เสียหายไปกับ
เขาด้วย

47. **ปล่อยเสือเข้าป่า ปล่อยปลาลงน้ำ**
ความหมาย ปล่อยศัตรูสำคัญหรือโจรผู้ร้าย ที่ตกอยู่ในอำนาจให้พ้นไปนั้น จะทำให้เขากลับมีกำลังและอาจกลับเข้ามาก่อความเดือดร้อนได้อีก
48. **ปลาหมอตายเพราะปาก**
ความหมาย คนที่ชอบพูดอะไรพล่อยๆ มักจะได้รับอันตรายเพราะปากที่พูดพล่อยๆ นั้น
49. **ปลูกเรือนต้องตามใจผู้อยู่ ผูกอุ้งต้องตามใจผู้นอน**
ความหมาย จะทำอะไรก็ต้องตามใจผู้ที่จะได้รับผล เหมือนปลูกเรือนต้องปลูกตามที่ผู้อยู่ต้องการ ไม่ใช่ตามที่ช่างต้องการ เพราะช่างหรือสถาปนิก ไม่ใช่ผู้อาศัย ผูกอุ้งก็คือผูกเปล ก็ต้องให้ถูกใจผู้นอน
50. **ปากคนยาวกว่าปากกา**
ความหมาย ตามปรกติปากของอีกายาวกว่าปากคน แต่ปากคนนั้นพูดเล่าลือต่อปากกันไปได้ไกล ผิดกับกาแม้ปากจะยาว แต่ก็ต่อปากต่อคำอย่างคนไม่ได้
51. **ปากเป็นเอก เลขเป็นโท หนังสือเป็นตรี ชั่วดีเป็นตรา**
ความหมาย สมัยก่อนการศึกษาเล่าเรียนเขียนอ่านยังไม่แพร่หลาย คนที่รู้หนังสือมีน้อย บางคนก็ได้ดีเพราะปาก การคิดเลขหรือการคำนวณนั้นมีความสำคัญน้อยลงมาอีก แม้เดี๋ยวนี้คนที่มีความรู้ดีแต่พูดไม่เก่ง ก็เอาดีได้ยาก ส่วนความชั่วความดีนี้ ทำลงไปแล้วย่อมเป็นเสมือนตราที่ประทับลงไปให้รู้ว่าคนนั้นเป็นคนดี หรือคนชั่ว
52. **พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง**
ความหมาย คำพูดบางครั้งหากพูดออกไปอาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองหรือคนรอบข้าง หากอยู่เฉยๆ ไม่พูดอะไรออกไปยังจะก่อให้เกิดผลลัพท์ที่ดีกว่า
ที่มา ปรียบเปรยถึง การรอรับของรางวัลจากผู้มีอำนาจ หากพูดสิ่งที่ไม่ดีประโยชน์ออกไปหากได้รางวัลก็จะได้เพียงเบี้ยจำนวนน้อยนิด แต่หากไม่พูดอะไรไปอยู่หนึ่งๆ ก็จะไม่มีการทราบบอกพร่องที่มีอยู่ ก็จะได้รางวัลมากกว่าเป็นตำลึงทอง
53. **มะนาวไม่มีน้ำ**
ความหมาย พูดห้าว ๆ หรือ พูดไม่มีหางเสียง

54. มีเงินเขานับว่าเป็นน้อง มีทองเขานับว่าเป็นพี่
ความหมาย เมื่อมั่งมีเงินมีทองแล้ว ใครๆ ก็ระจบอยากเข้ามาเป็นญาติ
พี่น้องด้วย
55. ไม้ล้มข้ามได้ คนล้มอย่าเพิ่งข้าม
ความหมาย ไม้ล้มข้ามไปไม่มีอันตรายอะไร แต่คนที่เคยมีอำนาจวาสนา
แล้วหมดอำนาจ อย่าไปซ้ำเติมเขา เพราะเขาอาจกลับมามีอำนาจอีกได้
56. ไม้ลำเดียวยังต่างปล้อง พี่กับน้องยังต่างใจ
ความหมาย คือคนเรานานาจิตตัง มีความเห็นไม่เหมือนกัน เหมือนไม้ไฟ
ลำเดียวกัน ก็มีหลายปล้อง แต่ละปล้องก็ยาวไม่เท่ากัน พี่น้องแม่ท้อง
เดียวกัน แต่ความคิดเห็นก็ไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกัน
57. ไม้เห็นน้ำ อย่าเพิ่งตัดกระบอก ไม้เห็นกระรอก อย่าเพิ่งโก่งหน้าไม้
ความหมาย อย่าด่วนทำอะไรล่วงหน้า โดยที่ยังไม่ทราบว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น
ในภายหน้า จะเหนื่อยเปล่า
58. ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก
ความหมาย จะอบรมสั่งสอนอะไรก็ทำเสียตั้งแต่เด็ก เพราะอบรมสั่งสอน
ง่าย จะสอนให้เป็นอะไรก็ได้ ส่วนคนแก่นั้นสอนยาก เหมือนไม้แก่ถ้าตัดก็
หัก ผิดกับไม้อ่อนซึ่งดัดง่ายไม่หัก
59. รักยาวให้สั้น รักสั้นให้ต่อ
ความหมาย รักจะคบกันนาน ๆ ให้ตัดความคิดอาฆาตพยาบาทออกไป รัก
จะอยู่สั้น ๆ ให้คิดอาฆาต
60. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
ความหมาย วัวถ้าไม่ผูกไว้ ก็อาจหายได้ ถ้าลูกดี พ่อแม่ก็ต้องดุต้องตีบ้าง
แต่การที่พ่อแม่ตีไม่ใช่ว่าดีด้วยความเกลียดชัง เพราะพ่อแม่ที่ตีนั้นก็ไม่อยาก
ดี บางทีดีแล้วแอบไปร้องไห้ สงสารลูกก็มี แต่ถ้าไม่ตีเสียบ้าง ต่อไปถ้าลูก
กลายเป็นคนชั่วช้าเลวทราม พ่อแม่จะต้องเสียน้ำตามากกว่านั้น
61. รู้ไว้ไว้ว่า ใส่ป่าแบกหาม
ความหมาย การศึกษาหาความรู้ไว้ ยิ่งมากยิ่งดี เพราะการมีความรู้มาก ไม่
เหมือนการแบกข้าวแบกของ ซึ่งจะรู้สึกหนักกว่า มีความรู้มิได้หนักกว่า
หนักแรงอะไร ความรู้ที่เวลานี้เราคิดว่าไม่มีประโยชน์ วันหน้าอาจเห็นคุณ
ค่าของมันก็ได้

62. **เรือล่มในหนอง ทองจะไปไหน**
ความหมาย เมื่อจะต้องสูญเสียอะไรไปอย่างไม่มีทางที่จะสูญเปล่า ก็ไม่ต้องวิตกทุกข์ร้อนอะไร
63. **เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อแก่**
ความหมาย ทำอะไรต่ออะไรดีมาตลอด แต่พอเสร็จกลับไม่ได้ผลอะไร หรือมาล้มเหลวเมื่อปลายมือ หรือในตอนท้าย
64. **เล่นกับหมา หมาเลียปาก เล่นกับสาก สากตอยหัว**
ความหมาย ถ้าลดตัวไปเล่นหัวกับคนชั้นต่ำกว่า เขาก็อาจดีเสมอทำ ลวนลามเอา สากในที่นี้หมายถึงสากตำข้าวที่เขาพึงไว้ ถ้าใครซุกซนไปจับ ต้องเข้า สากอาจเลื่อนล้มทับถูกหัวถูกหูก็ได้
65. **เลี้ยงช้าง กินซี่ช้าง**
ความหมาย หาเศษหาเลยหรือมีผลประโยชน์พลอยได้จากหน้าที่ที่ตนทำ เปรียบเหมือนคนเลี้ยงช้าง ซึ่งช้างก็มีค่าหญ้าอันเป็นส่วนของช้าง คนเลี้ยง ช้างอาจเบียดบังเอาส่วนหนึ่งของค่าหญ้าเป็นผลประโยชน์ของตัวเอง
66. **เลือกนักมักได้แร่**
ความหมาย เลือกไปเลือกมา ในที่สุดมักจะได้ที่ไม่ดี มักใช้ในกรณีเลือก คู่ เลือกไปเลือกมาในที่สุดไปได้คนที่ไม่ดีมาเป็นคู่ครอง แร่ในที่นี้หมายถึง ซี้แร่ หรือแร่เหลวๆ ที่ไม่มีค่าอะไรกัน
67. **โลกมาก ลากหาย**
ความหมาย โลกมากเกินไป ในที่สุดจะไม่ได้อะไรเลย ทำสอนให้รู้จักมีค ความพอประมาณไว้บ้าง
68. **วัวใครก็เข้าคอกคนนั้น**
ความหมาย ส่วนของใครก็เป็นของคนนั้น ไม่ก้าวก่ายหรือก้าเกินในผล ประโยชน์ของมันและกัน
69. **วัวสันหลังขาด เห็นกาบินผาดกิดใจ**
ความหมาย คนที่มีความผิดติดตัว มักจะมีพิรุณ มีอาการหวาดระแวงอยู่ เสมอ กลัวคนอื่นจะรู้ เหมือนวัวสันหลังหะเป็นแผล พอเห็นกาบินมาก็ หวาดกลัว เกรงว่ากาจะโฉบลงมาจิกที่แผลนั้น บางทีก็พูดว่า "วัวสันหลังหะ"

70. **วัวหายแล้วจึงล้อมคอก**
ความหมาย เมื่อเกิดเสียหายขึ้นมาแล้วจึงหาทางป้องกันในภายหลัง ซึ่งนับว่าไม่ทันการณ์ ควรจะล้อมคอกเสียก่อนที่วัวจะหาย
71. **วัวเห็นแก่หญ้า ชี้อ้าเห็นแก่นอน**
ความหมาย หมายถึงคนที่เห็นแก่ได้ เห็นแก่กิน และเกียจคร้าน
72. **ว่าแต่เขา อีเหนาเป็นเอง**
ความหมาย พูดว่าคนอื่นอย่างไร ตนเองก็กลับเป็นอย่างนั้นเสียเองเหมือนอีเหนาที่ปรารถนาว่าไม่รักไม่ต้องการนุษา แต่ตัวเองกลับลักพาบุษบาไป
73. **สอนเด็ก สอนง่าย สอนผู้ใหญ่ สอนยาก**
ความหมาย จะอบรมสั่งสอนอะไรก็ทำเสียตั้งแต่เด็ก เพราะอบรมสั่งสอนง่าย จะสอนให้เป็นอะไรก็ได้ ส่วนคนแก่นั้นสอนยาก เหมือนไม้แก่ถ้าตัดก็หัก ผิดกับไม้อ่อนซึ่งตัดง่ายไม่หัก
74. **สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง**
ความหมาย คนเราแม้จะมีความรู้สูงอย่างนักปราชญ์ ก็อาจผิดพลาดได้เหมือนกัน ทุกคนจึงไม่ควรประมาท แม้สัตว์สี่เท้าเช่น วัวควายซึ่งมีสี่เท้าก็ยังสามารถก้าวพลาดถึงล้มลงได้ ภาษิตนี้บางทีก็มีพูดต่อไปอีกว่า “สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง สองตีนโद่เด่ คงจะเซลงบ้าง”
75. **เสน่ห์ปลายจวัก ผัวรักจนตาย**
ความหมาย ผู้หญิงที่จะผูกมัดจิตใจสามีได้ ไม่ใช่เพียงเพราะความสวยอย่างเดียว เพราะความสวยงามเป็นของไม่จีรังยั่งยืนอะไร แต่ความดีโดยเฉพาะฝีมือในการปรุงอาหาร ถ้าหากสามารถทำให้ถูกปากสามีได้ ย่อมผูกใจสามีให้รักไปจนตาย
76. **เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมมเสียผัวให้ใคร**
ความหมาย เดิมเรากลือกันว่า ผู้หญิงที่เป็นแม่ร้างเพราะสามีหนีไปนั้น แสดงว่าผู้หญิงผู้นั้นต้องมีอะไรบกพร่องเลวร้าย สังคมมักคิดว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี เพราะฉะนั้นผู้หญิงจึงไม่ยอมมเสียสามีให้แก่หญิงใด เพราะเท่ากับเสียศักดิ์ศรีของตน แต่ในปัจจุบันอาจได้ยินบางคนพูดว่า “ถ้าได้ทองเท่าหัวใครอยากได้ผัวก็เอากไป” แสดงว่าคนเดี๋ยวนีเห็นแก่เงินมากขึ้น
77. **เสียน้อย เสียยาก เสียมาก เสียง่าย**
ความหมาย เวลาจะต้องเสียเพียงเล็กน้อย ไม่อยากจะเสีย แต่พอถึงคราวต้องเสียมากๆ รับควักเงินให้ทันที อย่างข้าวของที่ชำรุดไปเล็กน้อย

แทนที่จะรีบซ่อมแซมเสีย กลับปล่อยให้เสียมาก แล้วจึงซ่อมแซม ซึ่งต้อง
หมดเงินมากกว่าหลายเท่า

78. หญิงสามผัว ชายสามโบสถ์ อย่าได้คบ
ความหมาย แสดงว่ามีจิตใจรวนเร คบเป็นเพื่อนตายไม่ได้ เพราะเมื่อ
ถึงคราวคับขัน อาจปลื้กตัวหนีเอาตัวรอดไปตามลำพังได้
79. หุงข้าวประชิดหมา บึงปลาประชิดแมว
ความหมาย การทำอะไรเพื่อประชิดประชัน ไม่ได้ประโยชน์อะไร ผลเสียจะ
ตกแก่ตน ส่วนผลดีจะไปได้แก่คนที่เราประชิดให้
80. ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว
ความหมาย ทำทุกข์ให้แก่ผู้ใดเคราะห์กรรมที่ทำกับเขา อาจตกตามมาถึง
ตัวเองบ้าง อย่างบางคนชอบล่าสัตว์ บางทีไปยิงลูกของตน โดยเข้าใจ
ว่าเป็นสัตว์ป่าก็มี
81. อดเปรี้ยวไว้กินหวาน
ความหมาย ให้มีความอดทน อดใจรอผลข้างหน้าที่จะดีกว่า คือละทิ้งสิ่งที่ไม่ดี
เพราะอดใจรอเอาสิ่งที่ดีกว่า
82. อย่าแกลงเท้าหาเสี้ยน
ความหมาย อย่าหาเรื่องใส่ตัว การพูดหรือทำอะไรก้าวท้าวไปถึงผู้อื่นโดย
มิบังควร ย่อมทำให้ตนได้รับความเดือดร้อนโดยไม่จำเป็น
83. อย่าข่มเขาโคขืนให้กินหญ้า
ความหมาย อย่าบังคับขืนใจผู้อื่นให้ทำตามใจตน
84. อย่าชักน้ำเข้าลือก อย่าชักศึกเข้าบ้าน
ความหมาย บางทีก็พูดว่า “อย่าชักเรือเข้าลือก” หมายความว่า อย่าทำอะไร
ที่เป็นเหตุให้อันตรายมาถึงตัว
85. อย่าชิงสุกก่อนห่าม
ความหมาย ตามปรกติผลไม้ เช่นมะม่วงก่อนจะสุก จะต้องห้ามเสี้ยก่อน
การกระทำอะไรต้องให้เป็นไปตามจังหวะขั้นตอนของมัน ถ้าทำผิดลำดับ
อาจเสียหาย เหมือนผลไม้ที่ยังไม่แก่ เอามาบ่มแม้จะสุก แต่ก็เข้าทำนอง
หัวหวานกันเปรี้ยว หรือยังเรียนหนังสือไม่จบ ยังหาเงินไม่ได้ รมีลูกมีเมีย
เสี้ยก่อน ตัวเองก็จะเดือดร้อนลูกเมียก็จะพลอยเดือดร้อนไปด้วย

86. **อย่าชี้โพรงให้กระรอก**
ความหมาย คืออย่าไปสอนผู้รู้ เพราะเขารู้อยู่แล้ว เหมือนกับกระรอกมัน ย่อมรู้จักโพรงของมัน ไม่ต้องไปชี้บอกกับมันดอก
87. **อย่าดำนํ้าพริกละลายแม่น้ำ**
ความหมาย อย่าทำอะไรที่ต้องเสียทรัพย์โดยไม่ได้ประโยชน์คุ้มกับเงินทองที่ต้องเสียไป เหมือนดำนํ้าพริกเพียงครกหนึ่งแล้วเอาไปละลายในแม่น้ำ ซึ่งมีนํ้ามาก จะทำให้นํ้าในแม่น้ำกลายเป็นนํ้าพริกอย่างในหม้อแกงไม่ได้
88. **อย่าทำตัวเป็นกิ้งก่าได้ทอง**
ความหมาย อย่าเยอหยิ่งจองหองเพราะเพียงได้ดีหรือมีทรัพย์ขึ้นมาเพียงเล็กน้อย
89. **อย่าทำเป็นหมาเห่าใบตองแห้ง**
ความหมาย อย่าทำพูดอวดเก่ง หรือเก่งแต่ปาก
90. **อย่าพินฝอยหาตะเข็บ**
ความหมาย อย่ารื้อเอาเรื่องเก่าๆ ที่ล่วงเลยไปแล้วขึ้นมาพูดให้สะเทือนใจกัน ฝอย ในที่นี้หมายถึง มูลฝอย กุมฝอย ตะเข็บ คล้ายตะขาบ แต่ตัวเล็กกว่ามาก ชอบอยู่ตามกุมฝอย
91. **อย่าละเลงขนมเบื้องด้วยปาก**
ความหมาย อย่าเป็นคนดีแต่พูด คือพูดได้ แต่ทำไม่ได้
92. **อย่าไวใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง**
ความหมาย อย่าวางใจหรือไว้วางใจใครคนอื่นง่ายเกินไป จะเป็นเราที่เดือดร้อนในภายหลังได้
93. **อย่าหักห้ามพรวดด้วยเขา**
ความหมาย อย่าใช้อำนาจบังคับอย่างหักโหมรุนแรง เพื่อให้ผู้อื่นทำตามความประสงค์ของตน เพราะนอกจากจะไม่สำเร็จแล้ว ตัวเองก็อาจเดือดร้อน
94. **อย่าเห็นซี้ดีกว่าไส้**
ความหมาย อย่าเห็นผู้อื่นดีกว่าญาติพี่น้องลูกหลานของตน
95. **อย่าเอาจมูกคนอื่นหายใจ**
ความหมาย ต้องรู้จักช่วยตัวเอง อย่าคิดแต่จะพึ่งพาอาศัยคนอื่นเสมอไป ถ้าเราทำอะไรได้เองก็สะดวก แต่ถ้าต้องคอยอาศัยคนอื่นเขาร้าไป ย่อมไม่

ได้รับความสะดวก เหมือนคนมีรถยนต์แล้วขับไม่เป็น จะไปไหนก็ไม่ต้องพึ่ง
คนขับอยู่เรื่อย ถ้าเจ็บไข้ได้ป่วยเราก็ไปไม่ได้

96. อย่าเอาทองไปลูกระเบื้อง

ความหมาย คืออย่าลดตัวลงไปสู้กับคนชั่วต่ำ มีแต่เสียศักดิ์ศรี เพราะไม่
คู่ควรกัน

97. อย่าเอาพิมเสนไปแลกกับเกลือ

ความหมาย พิมเสนเป็นของมีค่ามากกว่าเกลือ คืออย่าลดตัวลงไปสู้กับ
คนชั่วต่ำ มีแต่เสียศักดิ์ศรี เพราะไม่คู่ควรกัน

98. อย่าเอามะพร้าวห้าวไปขายสวน

ความหมาย จะไม่ได้ประโยชน์อะไร เขาจะหัวเราะเยาะได้ เพราะในสวนเขา
ก็มีมะพร้าวอยู่แล้ว หมายความว่า อย่าเอาสิ่งของหรืออะไรก็ตามแสดงต่อ
ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในสิ่งนั้นเป็นที่ลือชาปรากฏอยู่แล้ว เพราะจะ
ทำให้ดูเหมือนว่าตนเป็นคนโง่เขลา เบบัญญา หรือเซ่อเซอะอะไรทำนอง
นั้น

99. อย่าเอาลูกเขามาเลี้ยง อย่าเอาเมียขงเขามาอม

ความหมาย อย่าเอาของคนอื่นมาชื่นชมยินดี

100. อยู่บ้านท่านอย่านั่งดูดาบ บันร้วปั่นควายให้ลูกท่านเล่น

ความหมาย เมื่ออยู่บ้านใคร อย่าอยู่เปล่า ควรทำการทํางานช่วยเหลือเขา
เท่าที่จะทำได้ แม้เพียงเอาดินเหนียวมาปั่นร้วปั่นควายให้ลูกเจ้าของบ้าน
เล่นก็ยังดี เขาจะได้ไม่ตาสงสาร

